

Arad – Teatrul clasic în Festival

Ion PARHON

Clasicii în straine moderne

La Arad, pe scena Teatrului „Ioan Slavici”, s-a desfășurat cea de-a XIV-a ediție a **Festivalului Internațional de Teatru Clasic**, organizat de teatrul-gază, împreună cu Consiliul local al municipiului Arad, UNITER, Fundația culturală ArtClasic și Ministerul culturii și cultelor. Așa cum au promis la precedenta ediție, cei doi directori executivi, Laurian Oniga, directorul teatrului arădean, și Ovidiu Comea, inițiatorul festivalului, au reușit să invite și trei trupe valoroase din străinătate, ale căror spectacole s-au adăugat celor selecționate din țară, faptul reușind să lărgescă spațiul cultural-geografic al restituirii textelor clasice dintr-o perspectivă contemporană, pe scena acestei prestigioase manifestări artistice. De altfel, chiar spectacolul inaugural, cu **Studio su Medea**, uluitoarea coproducție italiană semnată de regizorul Antonio Latella, prezentată pe larg în revista noastră, a confirmat în chip convingător și memorabil preocuparea organizatorilor pentru tinerețea profesională și intelectuală a montărilor, pentru un teatru cât mai dinamic și mai direct, capabil de a suscita interesul, participarea afectivă a spectatorilor. Ideea și-a aflat conturul și în dezbaterea organizată cu acest prilej, despre „libertate și respect în abordarea clasicii”, cu participarea unor critici, scriitori, oameni de artă și cultură.

O „adeziune” remarcabilă din punct de vedere artistic, la aceste principii călăuzitoare ale selecției, ne-a oferit spectacolul Teatrului „Maria Filotti” din Brăila, cu **Deșteptarea primăverii** de Frank Wedekind, în regia lui Victor Ioan Frunză și scenografia Adrianei Grand, unde o subtilă „extindere” a conflictului, de la conflictul dintre adolescenți și părinți sau profesori, la confruntarea dintre mentalități și la condiția alienării ivită din lipsa de comprehensiune între semeni, a fost împlinită scenic cu har și manifestă prospețime de o trupă în care au excelat tocmai tinerii George Costin, Nicoleta Lefter și Radu Micu. În aceeași ordine a... motivelor de satisfacție exprimată de publicul arădean prin aplauze, flori și, nu de puține ori, ovații, la final, trebuie menționat și spectacolul Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești, cu **Don Juan** de Molière, în regia lui Bocsárdi László, cu excelente evoluții actricești realizate de Marius Stănescu (Don Juan) și Palfy Tibor (Sganarelle), demers artistic ce și-a aflat o incitantă „replică” pe scena festivalului, prin reprezentarea Teatrului „Odeon” din București, cu **Ultima femeie a seniorului Juan** de Leonid Juhoviți, de această dată dezvăluindu-ne un text contemporan inspirat de „mitul” clasic al cuceritorului de inimi, în viziunea regizorului rus **Vladimir Granov**, cu o distribuție reunindu-i pe Florin Zamfirescu, Irina Mazanitis, Mugur Arvunescu, Angela Ioan, Ionel Mihăilescu și alții, dar și un debut promițător al tinerei Katia Pascariu.

Foarte ambițios a fost și spectacolul arădenilor cu **Amoc** după Stefan Zweig, în regia lui Alexander Hausvater și decorurile lui Onisim Colta, cu o îngemănare permanentă între timpul „piesei” și timpul nostru, sau între drama eroului principal și „chipurile” răului ce populează teritoriul condiției umane, în general. Celălalt spectacol al teatrului arădean, cu **False confidente**, în regia lui Alexandru Colpacci, a generat impresii contradictorii, momentele de haz autentic alternând cu altele, mai puțin inspirate sau de-a dreptul trenante, determinându-ne să-l recunoaștem poate prea rar pe acel regizor plin de fantezie și o bună intuiție din spectacole anterioare puse în scenă la Oradea, Brașov, București sau Târgu Mureș.

Un loc distinct în acest peisaj cu o singură excepție clasic prin text și contemporan prin viziune l-a ocupat spectacolul Teatrului Național din București, cu **Idolul și Ion anapoda**

de G.M. Zamfirescu, în regia lui Ion Cojar, la cincisprezece ani după ce regizorul a mai montat acest text, păstrând-o în distribuție pe Ileana Stana Ionescu, actriță și de această dată în mare vervă, alături de mai tineri dar talentații ei parteneri, Dan Puric, Ileana Olteanu, Irina Cojar și Mimi Brănescu. Pe fundalul unei dezvoltări a mariajului dintre umor și amar, fără năstrușnice ori sofisticate intervenții regizorale, însă oferindu-ne câteva plăcute schimbări de ritm și tonalitate, acest spectacol a bucurat mai ales publicul îndrăgostit de teatrul „tradițional”, dar mai puțin receptiv la năucitorul „studiu” italian despre Medeea, în timp ce unii dintre spectatori entuziasmați de modernitatea acelei reprezentări inaugurale, inspirate din tragedia greacă, au zâmbit cu sinceră sau prefăcută „îngăduință”, la întâlnirea cu acest spectacol „clasic”, „dulce-amar”, ca un „parfum de epocă”, dar bine construit și interpretat cu vădit respect cultural. Faptul nu trebuie trecut cu vederea, căci dacă și el seama de varietatea opțiunilor și preferințelor unui public pe care, adeseori, îl nesocotim ori îl identificăm în chip pripit și păgubitor prin judecăți sau etichete globale.

În cadrul unui binevenit parteneriat între Teatrul „Ioan Slavici” din Arad și Teatrul Național din Pecs, Ungaria, acesta din urmă a fost invitat în Festival cu un spectacol-dezbateri despre condiția supraviețuirii și, mai ales, a respectabilității celor din jur, în situații-limită, cum a fost aceea a confruntării cu marasmul numit nazism. Reprezentarea cu **A cincea pecete**, a scriitorului maghiar Santa Ferenc, tradusă în mai multe limbi și ecranizată cu mare succes, iar de această dată –restituită scenic de Hamvai Kornel și montată de regizorul Baliko Tamás în decorurile sugestiv concepute de Horesny Balasz și costumele Renatei Balogh – se circumscrie teatrului realist, cu un accent puternic pe forța emoțională a confruntărilor dintre personaje și pe aportul expresiv al unor imagini cu discretă încărcătură metaforică.

Desfășurat pe o perioadă de aproape două săptămâni, timp în care a găzduit și un fructuos work-shop de mișcare scenică și expresie corporală, condus de actrița Nicole Kehrberger, din Italia, festivalul s-a încheiat printr-un pitoresc și savuros spectacol intitulat **Mantaua arlechinului**, datorat unei trupe de la Scène Nationale „Le Grand R” din La Roche-sur-Yon, Franța, în viziunea lui Alain Sabadaud, regizor și interpret. Este o inventivă și alertă trecere în revistă a unor personaje bine cunoscute din dramaturgia clasică universală, în contextul căreia momentele cele mai fierbinți, întâmpinate cu hohote de râs de către o sală arhiplină, au fost acelea consacrate *commediei dell'arte*. Spectacolul a încheiat maratonul artistic inspirat de „teatrul clasic” și a inaugurat, în același timp, un Festival al Francofoniei, cu participanți din douăsprezece țări, dedicat liceenilor, festival ce tinde să devină și el o frumoasă tradiție în viața cultural-artistică arădeană, în care „nava-amiral” o reprezintă, fără îndoială, Teatrul „Ioan Slavici”.

Între umanitate și animalitate

Deschiderea celei de-a XIV-a ediții a *Festivalului internațional de teatru clasic de la Arad* a coincis cu un spectacol în egală măsură seducător și tulburător, inspirat de *Medeea* lui Euripide, dar împlinit într-o expresie scenică de o provocatoare modernitate. Produs de către Teatro Stabile dell’Umbria din Perugia, Totales Theater International Berlin și Festival delle Colline Torinesi, acest **Studiu asupra Medeei**, în viziunea regizorului Antonio Latella, prezentat deja pe importante scene din Italia, Germania, Elveția și Portugalia, a obținut premiul „UBU” pentru cel mai valoros spectacol realizat în Italia în 2007, în timp ce interpretei rolului titular, Nicole Kehrberger, reputată actriță, coregrafă, acrobată și muziciană, absolventă a unor prestigioase școli de teatru, dans și circ, care a lucrat cu celebra Ariane Mnouchkine